

Pastorale Inburgering Nieuwe Buitenlandse SVD Missionarissen

Inleiding

Door de wereldwijde congregatie SVD worden missionarissen uitgezonden naar haar provincies en regio's. Vroeger gebeurde dat vanuit het 'Noorden naar het Zuiden, tegenwoordig is dat andersom, en er is ook uitwisseling tussen Oost, Zuid en West, en vice versa.

Hiertoe behoren ook missionarissen die naar Europa worden gezonden, ook missiegebied, volgens de congregatie. In de Nederlands-Belgische SVD provincie werken sinds 1989 buitenlandse missionarissen. Hun integratieproces in de Nederlandse kerk en samenleving bleek niet gemakkelijk en het was daarom noodzakelijk dat het provinciaal bestuur een actiever beleid moest gaan voeren om hen daarbij te helpen. Dat gebeurt vanaf 2011, toen er een toenemend aantal buitenlandse missionarissen voor Nederland werden benoemd (momenteel zijn dat er 22) . Er kwam een begeleidingscommissie die een introductieprogramma samenstelde om deze nieuwe jongere medebroeders op een meer gestructureerde manier dan voorheen voor te bereiden op het leven en werken in dit land.

Introductieprogramma

Het doel van dit programma is om nieuwe jonge medebroeders, de meesten zijn ca. 30 jaar oud en een paar maanden voor aankomst in Nederland gewijd, in zo'n drie jaar uit te rusten met voldoende instrumenten om adequaat te kunnen functioneren in deze SVD provincie.

Het programma bestaat momenteel uit twee hoofdonderdelen. Kort na aankomst begint de nieuwkomer met het volgen van een intensieve cursus **Nederlands**. Daar besteedt de SVD veel energie en aandacht aan. Het duurt gemiddeld 1,5 jaar om het streefniveau (B2) plus staatsexamen te behalen. (Zo'n diploma biedt studenten van buitenlandse afkomst toegang tot Nederlandstalig HBO en universitair onderwijs) Beheersing van dit niveau betekent dat men zich in de meeste situaties begrijpelijk kan uitdrukken en ook kan begrijpen wat er gezegd en geschreven wordt. Het blijft vervolgens wel zaak om het aangeleerde zoveel mogelijk in de praktijk toe te passen om tot verdere verbetering, verdieping en verfijning te komen.

Met het tweede hoofdonderdeel van het introductieprogramma, de **pastorale inburgering**, wil de SVD de jongere medebroeder praktisch en mentaal voorbereiden op de nieuwe, toekomstige werkomgeving, die afwijkt van die in het moederland. Als missionaris van het Goddelijk woord liggen toekomstige werkzaamheden deels op pastoraal vlak en de congregatie ziet de kennis en ervaringen die via deze inburgeringsfase opgedaan worden als basis voor het verdere functioneren in ons land.

Pastorale inburgering

Voor de uitvoering van deze fase is externe hulp en medewerking nodig. Niet alleen moet er een parochie zijn, er moet ook begeleiding beschikbaar zijn die onze medebroeder introduceert, helpt en coacht.

Met dit *paper* wordt getracht om voor alle betrokkenen de achtergronden van deze fase toe te lichten, wat de SVD ermee beoogt en om handvatten aan te reiken voor de realisatie daarvan binnen een parochie. De begeleidingscommissie heeft zich daarbij laten inspireren door de

uitgangspunten en werkwijze van het *Cross Cultural Training Programme* van SVDs Chicago Provincie.

Ter voorbereiding op het zelfstandig functioneren na de introductieperiode, wil de SVD dat de nieuwe jongere medebroeder ervaring opdoet met een breed scala aan parochiële werkzaamheden in een periode van ca. 6-9 maanden. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling de training in het moederland te herhalen en ook niet om te assimileren, maar wel dat de medebroeder door middel van participatie kennis maakt met de dagelijkse werkpraktijk in een typisch Nederlandse context, de realiteit en impact daarvan zelf ervaart, ondergaat en leert hanteren, en reflecteert op het eigen functioneren daarbinnen.

Deze participatie biedt tevens de gelegenheid om een balans te leren vinden tussen het pastorale werk, het leven als religieus (binnen een gemeenschap en congregatie) en persoonlijke tijd.

Hoe ziet die nieuwe omgeving, die typisch Nederlandse context eruit? (Vaak/ mogelijk) in contrast met het moederland wordt de kerkelijke functionaris hier geconfronteerd met de gevolgen van secularisatie-, democratiserings- en emancipatieprocessen, zoals bijvoorbeeld

- De bescheiden maatschappelijke status van priesters
- Een beperkt en vergrijzend aantal kerkgangers met weinig jongeren
- Diversiteit onder parochianen. Theologische/religieuze' voorkennis bijvoorbeeld, varieert van beperkt/ gebaseerd op gedateerde opvattingen) tot academisch geschoold.
- De positie van de priester, die in Nederland binnen een team functioneert en niet boven de partijen staat. Beslissingen worden in samenspraak genomen, er wordt heel veel overlegd.
- De belangrijke rol van (vaak academisch geschoolde) leken in de parochie
- Een samenleving die zeer kritisch staat tegenover de rk kerk, o.a. omdat in de ogen van velen de kerkelijke hiërarchie conservatief is en vanwege (de aanpak van) seksueel misbruik.
- Mondige burgers, met een directe communicatiestijl
-

En verder,

- Er wordt planmatig gewerkt
- Discussies worden zakelijk gevoerd, er wordt open gecommuniceerd.
- Punctualiteit is heel belangrijk
- Teamplay
- De priester heeft een belangrijke rol in het bijstaan en omgaan met verdriet en rouw. Nabestaanden hebben hier geen stevig support systeem van de familie.
- Diaconie en liturgie moeten op elkaar betrokken zijn. Liturgie mag niet los staan van het maatschappelijk leven.
-

Organisatie

1. Begeleiding

Er zijn een aantal 'partijen' betrokken bij deze inburgeringsfase:

- Een contactpersoon vanuit de congregatie. Deze is goed op de hoogte van alle doelstellingen en afspraken. Hij bewaakt de voortgang van het proces en onderhoudt het contact met alle betrokkenen.
- Een werkbegeleider (en eerste aanspreekpunt) vanuit de parochie. Zowel voor medebroeder en SVD, als voor de leden van het parochieteam.
- (externe) supervisor die de stagiair tijdens vooraf geplande bijeenkomsten helpt met het reflecteren op de werkervaringen, en het persoonlijk (en theologisch?) verwerken van die

ervaringen. Verbatims en/of het bijhouden van een dagboek kunnen hierbij een goed hulpmiddel zijn bij dit leerproces.

- Een taalmaatje, om de buitenlandse medebroeder te helpen bij de voorbereiding van bijvoorbeeld (maar niet uitsluitend) preeken. Tekstuele feedback op woordgebruik, beelden, metaforen, aantal woorden/lengte van de preek en grammatica natuurlijk, maar ook feedback op verstaanbaarheid en uitspraak is nog erg wenselijk bij het taalniveau van de medebroeder. In feite moet die zich ook nog de 'vaktaal' eigen maken, daar is tijdens zijn algemene taalcursussen nooit aandacht aan besteed.

2. Voorbereiding

Voordat deze inburgeringsfase aanvangt moet vanuit de congregatie geregeld zijn dat:

- De medebroeder goed op de hoogte is van het doel, de aanpak en de tijdsduur en ook zelf aangeeft wat hij wil leren.
- Hij in een (kort) verslag opschrijft welke praktische pastorale werkervaring hij heeft.
- De contactpersoon binnen de parochie goed op de hoogte is van het doel, de wensen van congregatie en medebroeder; in samenspraak met de medebroeder een (globale) activiteitenplanning opstelt en afspraken maakt over evaluatie (vorm, aandachtspunten, momenten). Deze contactpersoon moet dat ook binnen het parochieteam communiceren zodat iedereen op de hoogte is van haar/zijn rol (dit om te voorkomen dat daar tijdens deze periode misverstanden over kunnen ontstaan).
- Deze planning en afspraken moeten vooraf op schrift worden vastgelegd en naar de diverse partijen worden gestuurd zodat die voor iedereen duidelijk zijn.
- Indien een externe supervisor beschikbaar is, moet deze het doel van dit traject en de werkwijze goed duidelijk maken aan de medebroeder. De bijeenkomsten moeten gepland worden en schriftelijk vastgelegd en deze planning moet aan werkcoach en contactpersoon van de congregatie worden gestuurd.
- Ook met taalmaatje/ preekcoach moeten afspraken gemaakt worden. (contactmomenten, bedoeling, leerwensen)

3. Uitvoering

Een geleidelijk opbouw van dit leerproces is wenselijk, van kennismaking naar observatie, naar meelopen, naar zelfstandig uitvoeren (van een project) en evaluatie.

De volgende activiteiten zouden aan bod moeten komen (maar misschien is dit niet allemaal haalbaar). Mogelijk dat enkele onderdelen in de vorm van 'veldverkenningen' kunnen worden aangeboden, Frequentie/ duur van de diverse onderdelen zijn hier niet exact vast te stellen.

1. (voorbereiding op) sacramenten
2. Voorbereiden van / voorgaan bij diverse soorten diensten, zoals Woord- en gebeds-, uitvaart-, ...) Indien mogelijk ook met een preekcoach.
3. Huisbezoeken
4. Aandacht voor presentie-apostolaat als basishouding en werkwijze
5. Diverse apostolaten (indien mogelijk)
6. Diaconale activiteiten (met aandacht voor missionaire aspecten)
7. Parochiale administratie en kerkrecht
8. Samenwerken in een pastoraal team (overlegcultuur)
9. Persoonlijke interesse van de stagiair
10.

NB. Het is voor alle betrokkenen belangrijk om zich te realiseren dat onze jonge medebroeders vlak vóór deze inburgeringsfase hun formele taaltraject hebben afgesloten met het maken van de vier staatsexamens. Hun Nederlandse taalcompetenties zijn daarom nog schools, zijn slechts in beperkte mate in de alledaagse en professionele praktijk toegepast. Dit is een fase (die van theorie naar praktijk) die hoort bij de verdere

taalontwikkeling, maar vergt wel enig geduld en begrip van de Nederlandstalige collega's/parochianen.

4. Evaluatie

Evaluaties zijn bedoeld om de medebroeder te helpen inzicht te krijgen in zijn functioneren en zijn ontwikkeling binnen de 'nieuwe' omgeving. De medebroeder moet dit evaluatiedoel goed begrijpen, want naast zijn sterke eigenschappen zullen er natuurlijk ook elementen zijn waarmee hij moeite heeft. Zwakkere punten zullen aan de orde worden gesteld. Dat vergt een open leerhouding, kunnen omgaan met opbouwende kritiek om daarna jezelf verder te kunnen ontwikkelen.

Teteringen, 17 oktober 2017
Begeleidingscommissie Nieuwe Missionarissen SVD